

Konkurences padome

Metodiskais materiāls

sadarbībai starp Konkurences padomi un
publiskajiem pasūtītājiem zaudējumu par
konkurences tiesību pārkāpumu atgūšanā

Rīga
2025

SATURS

IEVADS	2
1. PUBLISKAIS PASŪTĪTĀJS	3
2. SADARBĪBAS PAMATPRINCIPI	3
2.1. Konkurences padomes pienākumi un tiesības.....	4
2.2. Pasūtītāja pienākumi un tiesības	4
3. SNIEDZAMĀ INFORMĀCIJA ZAUDĒJUMU APZINĀŠANĀ, NOVĒRTĒŠANĀ UN APRĒĶINĀŠANĀ	5
4. KONKURENCES PADOMES ATZINUMA SNIEGŠANAS PROCESS	6
4.1. Sniegtās informācijas izvērtēšana.....	6
4.2. Papildu informācijas pieprasīšana.....	7
4.3. Atzinuma sniegšanas termiņi.....	7
5. NOSLĒGUMA JAUTĀJUMI	8

IEVADS

- 1 Publiskai personai noteikts pienākums likumīgi un lietderīgi rīkoties ar saviem finanšu līdzekļiem un mantu, kas aptver arī pienākumu rīkoties konkurences tiesību pārkāpuma rezultātā nodarīto zaudējumu atgūšanai, t. sk. izvērtēt zaudējumu atlīdzināšanas prasības celšanas pamatotību un lietderību un lemt par šo tiesību izmantošanu un īstenošanu civilprocesā.
- 2 No 2024. gada 26. decembra Konkurences padomei (turpmāk – KP) uzdots sniegt atbalstu publiskajiem pasūtītājiem konkurences tiesību pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā, lai veicinātu publisko pasūtītāju aktīvāku iesaisti zaudējumu atgūšanā, kas tiem radušies organizētajos iepirkumos tirgus dalībnieku īstenoto konkurences tiesību pārkāpumu dēļ.
- 3 Šis metodiskais materiāls paredz vienotus principus, kārtību un termiņus sadarbībai starp KP un publisko pasūtītāju (turpmāk – Pasūtītājs). Metodiskais materiāls var tikt pārskatīts atbilstoši iegūtajai pieredzei un aktuālajiem apstākļiem, konsultējoties ar Pasūtītājiem.

1. PUBLISKAIS PASŪTĪTĀJS

- 4 Pasūtītājs, kuram ir tiesības saņemt Konkurences likumā (turpmāk – KL) noteikto atzinumu, konsultāciju un aprēķinu, ir valsts tiešās pārvaldes iestāde, pašvaldības vai tās iestāde, valsts dibināta augstskola, autonoma valsts iestāde, valsts vai pašvaldības akciju sabiedrība, valsts vai pašvaldības sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kuras atbilst publiskā pasūtītāja definīcijai atbilstoši Publisko iepirkumu likumam (turpmāk – PIL) un Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumam (turpmāk – SPSIL).
- 5 Vienlaikus, lai Pasūtītājs saņemtu KP Atzinumu vai konsultāciju, tam ir jābūt cietušam no konkurences tiesību pārkāpuma, tādējādi Pasūtītājam ir tiesības prasīt un saņemt no pārkāpēja zaudējumu atlīdzību, tai skaitā atrauto peļņu un procentus, no dienas, kad zaudējumi radušies, līdz dienai, kad samaksāta zaudējumu atlīdzība, lai nodrošinātu tādu stāvokli, kāds Pasūtītājam būtu bijis, ja konkurences tiesību pārkāpums nebūtu izdarīts.

2. SADARBĪBAS PAMATPRINCIPI

- 6 Sadarbība starp KP un Pasūtītāju notiek atbilstoši sadarbības principiem un kārtībai valsts pārvaldē, tostarp, bez maksas. KP sniedz atzinumu par zaudējumu novērtēšanu un aprēķināšanu (turpmāk – Atzinums) vai konsultāciju, lai apzinātu, novērtētu un aprēķinātu zaudējumus.
- 7 KP, sniedzot atbalstu Pasūtītājam konkurences tiesību pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā, pilda uzdevumu neatkarīgi un atsevišķi no citiem KL noteiktajiem KP uzdevumiem. Pasūtītāja pieteikumi, pieprasījumi un citi dokumenti, kas saņemti KP, tiek nodoti KP nodarbinātajam, kurš nav izmeklējis lietas saistībā ar aizliegtās vienošanās izmeklēšanu un citas lietas, kur iesaistīts Pasūtītājs, patstāvīgai un neatkarīgai izvērtēšanai un atbildes sniegšanai.
- 8 KP nodarbinātais sniedz konsultāciju vai Atzinumu, izmantojot tikai Pasūtītāja sniegto un publiski pieejamo informāciju, t. i., KP nodarbinātajam funkcijas izpildē ir liegts izmantot KP izpētes lietas materiālus par attiecīgo konkurences pārkāpumu.
- 9 Uz KP nodarbināto, kurš pilda šo noteikto uzdevumu, neattiecas KL normas, kas regulē izmeklēšanas darbību īstenošanu.
- 10 KP nodarbinātajam, sniedzot atbalstu Pasūtītājam konkurences tiesību pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā, nav patstāvīgs civilprocesuāls statuss (piemēram, eksperts), kā arī KP nodarbinātais nenodrošina Pasūtītāja pārstāvību ne pirmstiesas procesā, risinot strīdus, ne procesā tiesā ar atbildētāju, ne zaudējumu piedziņas procesā.

2.1. Konkurences padomes pienākumi un tiesības

- 11 KP ir pienākums atbilstoši savai kompetencei un uz saņemtās informācijas pamata sniegt Pasūtītājam metodisko atbalstu konkurences tiesību pārkāpuma radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā.
- 12 KP skaidro normatīvā regulējumu un tiesu praksi saistībā ar konkurences tiesību pārkāpuma radīto zaudējumu apzināšanu, novērtēšanu un aprēķināšanu, t. sk. procesuālos jautājumus par zaudējumu prasības celšanu tiesā – noilgums, piekritība, kas vienīgi un tikai saistīti ar zaudējuma prasības iesniegšanu tiesai.
- 13 KP informē Pasūtītāju par KP lēmumiem, ar kuriem konstatēts KL 11. panta pirmās daļas un/vai Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD) pārkāpums publiskajos iepirkumos, publicējot tos KP mājas lapā. Ja ir iespējams, tad KP individuāli informē Pasūtītāju, kurš ir cietis konkurences tiesību pārkāpumā. KP mājas lapā atrodama informācija par visiem KP un LESD konstatētajiem pārkāpumiem.
- 14 Pēc Pasūtītāja lūguma un atbilstoši KP kapacitātei KP organizē individuālus informatīvus seminārus par metodiskā atbalsta sniegšanu Pasūtītājam un par konkurences tiesību pārkāpuma radīto zaudējumu apzināšanu, novērtēšanu un aprēķināšanu.
- 15 KP nodarbinātais nodrošina ierobežotas pieejamības informācijas aizsardzību attiecībā uz Pasūtītāja sniegto informāciju.
- 16 KP ir tiesības prasīt Pasūtītājam papildu informāciju, kas nepieciešama konkurences tiesību pārkāpuma radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā.

2.2. Pasūtītāja pienākumi un tiesības

- 17 Pasūtītājam ir pienākums KP sniegt pilnīgu, objektīvu informāciju, kas nepieciešama konkurences tiesību pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā.
- 18 Pasūtītājam ir pienākums sniegt KP pieprasīto informāciju KP norādītajā termiņā un apjomā. Ja pieprasītā informācija netiek sniegta, tiek sniegta nepilnīgi vai novēloti, tad KP atsaka sniegt metodisko atbalstu vai sniedz savu metodisko atbalstu tikai un vienīgi uz Pasūtītāja iesniegtās informācijas pamata.¹
- 19 Pasūtītājiem ir tiesības saņemt no KP metodisko atbalstu konkurences tiesību pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā.
- 20 Pasūtītājs pēc KP Atzinuma un/vai konsultācijas saņemšanas sniedz KP atgriezenisko saiti par Atzinuma un/vai sniegtās konsultācijas izmantošanu

¹ Konkurences likuma 6. panta (1¹) Konkurences padome šā panta pirmās daļas 9.¹ punktā minēto uzdevumu veic neatkarīgi un atsevišķi no citiem uzdevumiem, izmantojot tikai publiskā pasūtītāja sniegto informāciju,

zaudējuma atlīdzības prasībā, ietverot sniegtā Atzinuma un/vai konsultācijas kvalitātes novērtējumu.

3. SNIEDZAMĀ INFORMĀCIJA ZAUDĒJUMU APZINĀŠANĀ, NOVĒRTĒŠANĀ UN APRĒĶINĀŠANĀ

- 21 Pasūtītājs, iesniedzot KP pieteikumu veikt zaudējumu novērtēšanu un aprēķinu (turpmāk – Pieteikums), sniedz šādu tā rīcībā esošu informāciju (t. sk. tā iegūto informāciju (dokumentus) no pārkāpēja un citām personām):
- 1) par iestādi vai publiskās personas kapitālsabiedrību, tās pārstāvi, kontaktpersonu;
 - 2) par konkurences iestādes lēmumu, ar kuru ir konstatēts konkurences tiesību pārkāpums (t. sk. par lēmuma spēkā esību), informāciju par tā noteikto (aprēķināto) noilguma tecējuma sākumu un periodus, kad noilguma tecējums ir bijis apturēts;
 - 3) par KL un/vai LESD pārkāpumu, kura rezultātā Pasūtītājam ir iestājušās tiesības prasīt zaudējumus no pārkāpējiem (t. sk. informāciju par pārkāpēju/-iem, par pārkāpuma periodu, konkrēto tirgu, citiem KP lēmumā konstatētajiem apstākļiem);
 - 4) kas ir Pasūtītāja rīcībā saistībā ar rīkoto iepirkumu un varētu būt nozīmīga zaudējumu novērtēšanai un aprēķināšanai (t. sk. iepirkumu identificējoša informācija, informācija par iepirktām precēm (pakalpojumiem), uz ko attiecas pārkāpums, iepirkumu procedūru un pretendentu sniegtos piedāvājumus, to atlasī, iepriekš veiktas izpētes vai ievākto informāciju (arī mutvārdos vai neformāli ievākto informāciju) par sagaidāmo līguma cenu un konkrēto tirgu);
 - 5) saraksti par zaudējumu atgūšanu (t. sk. pierādījumu iegūšanu) ar pārkāpēju vai citām personām, ja tāda ir, kā arī kādus pierādījumus Pasūtītājs plāno iegūt no citām personām, ja šādi plāni ir izstrādāti vai informācija jau pieprasīta;
 - 6) par publiskā pasūtītāju vai citu tā piesaistīto ekspertu veiktajiem izvērtējumiem saistībā ar zaudējumu atlīdzināšanas prasību, ja to Pasūtītājs ir veicis no savas puses pirms vēršanās KP.
- 22 Ja pēc KP Atzinuma sniegšanas, tiesvedības laikā Pasūtītājam izprasot dokumentus ar tiesas palīdzību vai tādus civillietā iesniedzot citam lietas dalībniekam, kā arī Pasūtītājam iegūstot citus papildu dokumentus, ir saņemti jauni pierādījumi, Pasūtītājs ir tiesīgs lūgt KP izvērtēt tos un faktu, vai iepriekš sniegtais KP nodarbinātā Atzinums ir korigējams vai papildināms. Ja papildu izvērtējamie pierādījumi satur jaunus apstākļus, kas maina iepriekš sniegtā Atzinumā konkurences tiesību pārkāpumu rezultātā radīto zaudējumu novērtējumu un aprēķinu, tad KP nodarbinātais sagatavo un nosūta jaunu Atzinumu, kurā ir izvērtēti arī jaunie apstākļi.

4. KONKURENCES PADOMES ATZINUMA SNIEGŠANAS PROCESS

- 23 KP nodarbinātā Atzinums un citi ar KL noteiktā uzdevuma izpildi saistīti dokumenti tiek sagatavoti un sniegti Pasūtītājam, pēdējam realizējot savas kā cietušā tiesības (pienākumus) civilprocesuālā kārtībā. KP nodarbinātā sagatavotam Atzinumam un citiem dokumentiem ir ieteikuma raksturs. Tiem nav publiski tiesisks raksturs (tie nav administratīvie akti² vai pārvaldes lēmumi³), tiem nav iepriekš saistoša spēka tiesām vai iestādēm, tie nav apstrīdami vai pārsūdzami.
- 24 KP nodarbinātais, sniedzot Atzinumu un citus dokumentus, veic tikai un vienīgi uz Pasūtītāja iesniegtās informācijas (t. sk. dokumentu) balstītu gan juridisko, gan faktisko apstākļu (ekonomisko u. c.) novērtējumu, kas nepieciešams zaudējumu novērtēšanai un aprēķināšanai.

4.1. Sniegtās informācijas izvērtēšana

- 25 KP nodarbinātais izvērtē, vai persona, kura lūgusi KP sniegt atbalstu konkurences tiesību pārkāpuma dēļ radīto zaudējumu apzināšanā, novērtēšanā un aprēķināšanā, atbilst Pasūtītāja statusam⁴ un nav ar KP lēmumu atzīta par pārkāpēju (karteļa dalībnieku).⁵ Ja persona neatbilst Pasūtītāja statusam, tad KP sniedz rakstisku atbildi par atteikumu sniegt Atzinumu vai konsultāciju, norādot atteikuma pamatojumu.
- 26 KP nodarbinātais izvērtē, vai konkrētais iepirkums, t. sk. tirgus, prece/pakalpojums, laika periods, tirgus dalībnieks, pret kuru iespējams celt zaudējumu prasību, attiecas uz KP lēmumu, ar kuru konstatēta aizliegtā vienošanās. Ja kāds no apstākļiem neatbilst KP lēmumam, tad KP sniedz rakstisku atbildi par atteikumu sniegt Atzinumu, norādot atteikuma pamatojumu.
- 27 KP nodarbinātais, kurš veic Pasūtītāja Pieteikuma un citu dokumentu izvērtēšanu, nodrošina patstāvīgu, objektīvu, neatkarīgu un profesionālu Atzinumu, izvērtējumu un konsultāciju sniegšanu, izmantojot tikai un vienīgi Pasūtītāja sniegto informāciju.
- 28 Atzinums satur KP nodarbinātajam pieejamo faktisko un tiesisko apstākļu aprakstu atbilstoši informācijai (t. sk. dokumentiem), kas saņemta no Pasūtītāja, ekonomisko izvērtējumu, kas atbilst jomā pieņemtām pieejām un metodoloģijai zaudējumu novērtēšanai un aprēķināšanai par konkurences tiesību pārkāpumiem, zaudējuma apmēra aprēķinu un pamatojumu, kā arī atbilstības tiesību normām, tiesu praksei un metodikai novērtējumu.

² Administratīvā procesa likuma 1. panta 3. punkts,

³ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 1. panta 7. punkts,

⁴ Sk. šo vadlīniju 2. punktu,

⁵ Piemēram, KP 12.04.2019 lēmums lietā Nr. KL\5-3\18\8 "Par Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA "RS Baltic", SIA "Alchimica-Latvia", SIA "MJ Partneri", SIA "Vialeks", SIA "HRM", SIA "Sava arhitektūra" un RPSIA "Rīgas Satiksme" darbībās", 120.–121. rindkopa. Pieejams: [V_RS_nano_12_04_2019.pdf \(kp.gov.lv\)](#),

- 29 KP nodarbinātais pats paraksta Atzinumu un citus ar šā uzdevuma izpildi saistītus dokumentus.

4.2. Papildu informācijas pieprasīšana

- 30 Saņemot Pasūtītāja Pieteikumu, KP nodarbinātais izvērtē, vai šī metodiskā materiāla 21. punktā minētā informācija ir pietiekama, lai veiktu zaudējumu novērtēšanu vai aprēķināšanu, un kāda papildu informācija ir nepieciešama. Ja informācija nav pietiekama un iztrūkstošā informācija ir Pasūtītāja rīcībā vai tam ir iespējas to iegūt, tiek pieprasīta papildu informācija. Vajadzības gadījumā KP nodarbinātais, sazinoties ar Pasūtītāju, noskaidro apstākļus, informācijas sniegšanas iespējas un skaidro nepieciešamību informācijas sniegšanai.
- 31 Izvērtējot šī metodiskā materiālā 4.1. daļā noteiktos apstākļus, KP nodarbinātais, kurš vērtē Pieteikumu, konsultējas ar Pasūtītāju un, ja nepieciešams, pieprasa papildu informāciju, lai aprēķinātu sākotnējo zaudējumu apmēru un izmaksas Pasūtītājam papildu informācijas iegūšanai un iesniegšanai, noskaidrotu vai precizētu informāciju par tiesiskiem un faktiskiem apstākļiem. KP nodarbinātais informē Pasūtītāju par plānoto izskatīšanas uzsākšanas termiņu, ja pastāv vadlīniju 21. punktā minētie apstākļi.

4.3. Atzinuma sniegšanas termiņi

- 32 KP nodarbinātais Atzinumu, rakstveida atbildes un konsultācijas sniedz saprātīgā termiņā (ņemot vērā katra gadījuma individuālos apstākļus, procesuālos termiņus utt.), t. sk. savlaicīgi informē par Pasūtītāja Pieteikumu un citu iesniegto dokumentu izskatīšanas procesu un termiņiem.
- 33 Ņemot vērā, ka vienlaicīgi var tikt saņemti vairāki Pieteikumi, kas pārsniedz KP kapacitāti, tiks vērtēta KP resursu pietiekamība, kā arī nepieciešamības gadījumā arī citi apstākļi, lai noteiktu Pasūtītāju Pieteikumu izskatīšanas secību un plānotos termiņus, KP nodarbinātais izvērtē:
- 1) pasūtītājam saistošos civilprocesuālos termiņus (piem., tuvojas noilguma, tiesvedības termiņi vai citi apstākļi), iespējamo zaudējumu apmēru vai citus apstākļus, ja Pasūtītājs par tiem ir informējis KP;
 - 2) sniegtās informācijas (dokumentu) pilnīgumu, potenciāli vēl iegūstamās informācijas apjomu, tās iegūšanai paredzēto potenciālo termiņu un izmaksas vai citus jau zināmus vai sagaidāmi šķēršļus informācijas ieguvei.
- 34 KP nodarbinātais savlaicīgi informē Pasūtītāju par Pieteikuma izskatīšanas procesa gaitu, tā izskatīšanas pagarināšanu, kā arī ņem vērā civilprocesuālos termiņus, kas saistoši Pasūtītājam (ja KP nodarbinātais par to ir informēts). Ja Pieteikumu nav iespējams izskatīt mēneša laikā, KP nodarbinātais nosūta informāciju Pasūtītājam par Pieteikuma izskatīšanas jauno termiņu ne vēlāk kā mēneša laikā pēc pilnīga Pieteikuma saņemšanas. Ilgstošas izskatīšanas gadījumā termiņš nevar būt ilgāks par

1 gadu no Pieteikuma saņemšanas dienas. Pasūtītājs tiek savlaicīgi informēts par Atzinuma sniegšanas plānoto termiņu.

- 35 Ja Pieteikuma izskatīšanas laikā pastāv objektīvi no KP neatkarīgi apstākļi (piem., Pasūtītājam nebija iespējams sniegt prasīto informāciju vai tas ilgstoši to nesniedz), kas ietekmē Atzinuma sniegšanas termiņu, tad var tikt noteikts ilgāks izskatīšanas termiņu par 1 gadu.
- 36 Gadījumos, kad Pasūtītājs atkārtoti vēršas KP ar Pieteikumu, termiņa tecējums tā izskatīšanai tiek skaitīts no atkārtota Pieteikuma iesniegšanas.

5. NOSLĒGUMA JAUTĀJUMI

- 37 Pieteikuma izskatīšanas procesā KP nodarbinātais pēc Pasūtītāja pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas pārrunā ar to Pieteikuma izskatīšanas gaitu un citas Pasūtītāja plānotās darbības zaudējumu atgūšanas procesā.
- 38 Ja Pasūtītājs atsauc Pieteikumu vai pastāv citi objektīvi apstākļi, KP nodarbinātais pārtrauc tā izskatīšanu.